

Syntax — seminář I

Pavel Caha

1 Obecný úvod

- (1) Vyžadují
- a. přítomnost (povoleny 2 absence) ! Seminář se nekoná 24. 10 a 31.10. !
  - b. přípravu
    - (i) přednáška a/nebo čtení učebnice *Thinking Syntactically*
    - (ii) vypracování zadaných úkolů

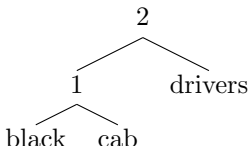
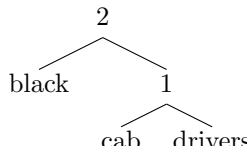
Následující úkoly vypracujte na příští hodinu, tj. na 26.9.

2 Úvod k úkolům

V tomto týdnu se budeme zabývat dvojznačností. Vaším úkolem je přečíst z učebnice *Thinking syntactically* první část první kapitoly (po stranu 19). V učebnici používá Haegemanová závorky jako způsob značení, jak jsou dvojznačné řetězce interpretovány. Např.:

- (2) *black cab drivers* je dvojznačná fráze, kterou lze interpretovat buď jako (2a) nebo (2b).
- a. [₂ [₁ black cab] drivers]
  - b. [₂ black [₁ cab drivers]]

Já po Vás budu chtít, abyste taková schémata zachycovali nikoli závorkami, ale jiným — ekvivalentním — způsobem, a sice takto:

- (3) a. b.

(2) a (3) jsou ekvivalentní způsoby reprezentace jazykové struktury. To, co v (2) patří spolu do jedné závorky, se v (3) nachází tzv. pod jednou střešou (pod jedním uzlem/bodem), který směrem dolů obsahuje všechny výrazy, které obsahuje daná závorka v (2). Např. v závorce 1 jsou vždy obsažena dvě slova [viz (2)], a ta stejná slova jsou rovněž obsažena i v uzlu 1 [viz (3)]. Slova se nacházejí na koncích čar, tzv. hran. V závorce 2 je vždy obsažena závorka 1 a ještě jedno slovo navíc; stejně tak v uzlu 2 je obsažen uzel 1 a dané slovo navíc.

3 Úkol 1: Předložkové fráze

- Příklady

- i Petr chtěl *pozorovat závodníky z Norska*.
- ii Petr chtěl *pozorovat závodníky z okna*.

- (4) Otázka. Věty (i) a (ii) se zdánlivě liší pouze v tom, jaké substantivum následuje po předložce *z*. Liší se ale i tím, jak je interpretována místní předložková fráze. Nakreslete syntaktickou strukturu pro každou z vět tak, aby tyto struktury vystihovaly rozdíl v interpretaci. Stačí nakreslit strukturu částí vět, které jsou kurzívou. (Tato konvence platí i v dalších příkladech). Předpokládejte, že *z-Norska/okna* je jedno slovo, tj. jeden uzel.

4 Úkol 2: Nejednoznačné zadání

- Příklad

i Stačí nakreslit strukturu *částí vět, které jsou kurzívou*.

- (5) Věta [i] — převzatá z minulého zadání — je dvojnásobná. Přemýšlejte nad tím jak. Pokuste se tuto dvojnásobnost zachytit pomocí závorek a strukturního grafu. Pro účely grafu můžete považovat vztahovou větu za jedno slovo, i když ve skutečnosti tomu tak není. Na semináři si představíme konvenci, která bude trochu lepší, než považovat celou větu za slovo...

5 Úkol 3: Zase předložkové fráze

- Příklad

i vyhnání podvodníků z Brna

- (6) Otázka. Jmenná fráze (i) je dvojnásobná v závislosti na tom, které jméno je modifikováno frází z *Brna*. Nakreslete frázové stromové diagramy pro tyto dva různé významy. Považujete frází *z-Brna* za slovo.

6 Úkol 4: Číslovky

- Příklad

i bez *dvou motorových letadel*

ii bez *dvoumotorových letadel*

- (7) Otázka. Řetězec [i] je dvojnásobný. V jednom významu modifikuje číslovka počet letadel, v druhém čtení (tradičně psaném jako (ii)) modifikuje počet motorů. Nakreslete závorky a graf pro každý z významů. Předložku *bez* můžete ignorovat.

7 Úkol 5: Zase předložkové fráze

- Příklad

i Včera tu *narazil autobus do sloupu*

ii Včera tu *narazil autobus do Sloupu*

- (8) Otázka. Věty (i) a (ii) se zdánlivě liší pouze v tom, jaké substantivum následuje po předložce *do*. Liší se ale i tím, jak je interpretována místní předložková fráze. Nakreslete syntaktickou strukturu pro každou z vět tak, aby tyto struktury vystihovaly rozdíl v interpretaci. Stačí nakreslit strukturu částí vět, které jsou kurzívou. Předpokládejte, že *do-Sloupu/sloupu* je jedno slovo, tj. jeden uzel.

8 Úkol 6: Matematika

- (9) a. $5 \cdot 2 - 1$
b. $10 \cdot 6 - 3$

Tyto příklady jsou dvojnásobné (existují dva způsoby, jak je počítat). Pokuste se tuto dvojnásobnost zachytit závorkami a grafem.